

[Per Foderspiel.]

beskyttelse mod kræfter, der kunne true os udefra. I dag er klimaet mellem øst og vest under stadig, omend langsom bedring, og ingen kan vel være i tvivl om, at denne klimaforandring i meget væsentlig grad skyldes den vestlige verdens evne til på så mange måder at samarbejde. Uden dette vidtgående samarbejde, der jo er etableret på en lang række områder også uden for fællesskaberne, mener jeg, at det næppe ville have været muligt i dag at være nået så vidt som til at forhandle om en udvidelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, Euratom og Kul- og Stålfællesskabet.

Nu har de vesteuropæiske lande jo gennem en lang årrække på overbevisende måde gjort det klart, at deres samlingspolitik, både i det omfang den er gennemført, og i det omfang der nu yderligere tilstræbes, ikke indeholder nogen form for fjendtlig brod mod østlandene, men tværtimod tilsigter en stabilisering af freden. Den ulyksalige deling i Europa, som vi nu har levet med i de sidste 10 år — og for den sags skyld helt tilbage til Kul- og Stålunionens oprettelse i 1950 — skulle nu nærme sig et punkt, da ringen kan brydes og samlingen tage fart. Dengang var der ikke politiske muligheder for udvidelse af Fællesskabet med andre end England, Danmark, Norge og Irland. For de øvrige EFTA-landes vedkommende var der ingen politisk mulighed for blot en association med Fællesskabet.

I dag er Østrig langt inde i forhandlinger om et eller andet forhold til fællesmarkedet, som er foreneligt med Østrigs særlige stilling, og også for Sveriges vedkommende er den politiske bedømmelse af mulighederne for en tilslutning, som ikke er uforenelig med Sveriges alliancefrihed, blevet en anden end for 6 år siden.

Både den udvikling, som vi har kunnet iagttage i Fællesskabet, ikke mindst dets evne til at overleve ganske alvorlige politiske kriser, og den langt mere positive målsætning uden for Fællesskabet, hvor jo flere og flere lande når til den erkendelse, at ikke alene er Europas samling en nødvendighed, men at denne samling, som forholdene har udviklet sig, ikke kan tilvejebringes på nogen anden måde end ved en udvidelse af kredsen af de lande, der slutter

sig til Romtraktaten, har bragt os til den skillevej, som vi nu forhåbentlig befinder os på.

Ingen kan være blind for, at de forhandlinger, der skal føres, vil foregå i et politisk spændingsfelt, der alene vil rumme de hovedpunkter i britisk og fransk europæisk politik, som førte til bruddet i 1963, og som i hvert fald ikke har kunnet fjernes, selv om forudsætningerne i visse henseender er anderledes. Det er indlysende, at vi ikke her i Danmark har nogen som helst indfyldelse på forholdet mellem Storbritannien og Frankrig, og vi må endda konstatere, at heller ikke noget andet af de fem lande har nogen mulighed for at øve indfyldelse på den stilling, Frankrig vil indtage. Derfor har den britiske regering gjort klogt i at give sit oplæg en helt anden form end i 1961. I modsætning til forgængeren, der måtte forhandle med en lang række forbehold og med en kraftig opposition hjemme, har Wilson gjort det ganske klart, at Europapolitikken i dag har førsteprioritet, og han er tillige kommet med et positivt bidrag til den europæiske integration ved tilbuddet om et vidtgående teknologisk samarbejde. Wilson er derved nået et langt skridt ind i den nødvendige argumentation imod en af de væsentligste franske indvendinger fra 1963, nemlig Storbritanniens særlige forhold til USA, som general de Gaulle jo ikke kan lide at have noget som helst afhængighedsforhold til. Ved at lægge så stærk vægt på det teknologiske samarbejde — et samarbejde, som jo indeholder virkelig realistiske perspektiver — har Wilson støttet den tanke, som vel bedst kan beskrives ved billedet af de to søjler, Europa og Amerika, der i fællesskab må bære den frie verdens fremskridt og byrder. Det har jo vist sig, at selv et mellem den tekniske udvikling i USA og i Europa på trods af fællesskabernes samarbejde og på trods af de mange industrielle og videnskabelige sammenslutninger, der er tilvejebragt, ikke har kunnet formindskes, men tværtimod er blevet forøget, og at det er et af de forhold, der stiller Europa vanskeligst i konkurrencen på verdensmarkedet. På de stærkt udviklede områder, aeroplanindustrien, til dels automobilindustrien, den elektroniske industri, databehandlingen osv., er Amerika ubetinget i mange henseender langt forud for Europa, selv om der ikke er